

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2009. május 6.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől eltérő színű tollal javítsa az alábbiak szerint!

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√—
3. Nem tartozik szorosan a megoldáshoz	[ ]
4. Felesleges, értékelhetetlen rész (áthúzás)	—————
5. Súlyos hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás)	—————
6. Értelmetlen szöveg, logikai problémák (aláhúzás)	~~~~~
7. Nyelvhelyesség (aláhúzás)	.....
8. Durva helyesírási hiba (aláhúzás)	=====

A feladatok alatt található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a **jobb oldali téglalapba kell beírni a tanuló által elért összes/teljes pontszámot**.

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó **részpontszámokat** is írja a dolgozat(ok)ra!

Csak a megoldási útmutatóban megadott/megfogalmazott válaszelemeket fogadja el, és az egyes feladatoknál feltüntetett pontozás szerint értékeljen! A megadott válaszelemektől eltérést lehetővé tevő feladatokra, feladatelemekre (pl. indoklás) és feladattípusokra a részletes megoldási útmutatóban külön utalás található.

I. A rövid feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítókulcsban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	0,5 vagy 1 pont (a megoldókulcsban feltüntetettek szerint)
Rossz válasz:	0 pont
Hiányzó válasz:	0 pont

Azokra a feladatelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket a javítókulcs külön is megjelöl.

A megoldókulcsban megadott pontszám egy-egy eleme már tovább nem bontható.

Az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A több válaszelemből álló feladatok pontozása:

- ha 2 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 1-1 pont adható;
- ha 1 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 0,5-0,5 pont adható.

A nem zárt végű feladatoknál (az indoklásoknál, szövegértelmezéseknél stb.) minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag megegyezik a megoldási útmutatóban szereplő válasszal. (Ezért ezeknél a feladatoknál a megoldások „Pl.”-val kezdődnek.)

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani (pl. igaz-hamis), ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza az elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet ír, akkor a beírás sorrendjében kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

A megoldásban szereplő javítókulcstól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítóknak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **három** feladat értékelhető:

- egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.

A két magyar történelemre vonatkozó feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

A feladatok értékelése a tanulók **hibás feladatválasztása esetén**

Ha *három feladatot oldott meg* a tanuló, de helytelenül választott a korszakok, a feladattípus stb. vonatkozásában, akkor

- azt a feladatát (vagy feladatait) kell figyelmen kívül hagyni, amelyikben a legkevesebb pontot érte el, így az összpontszám kiszámításánál a legkisebb pontveszteség éri;
- azt az egy (kettő) feladatát kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nem jelöli egyértelműen választását, és a megoldások között van három olyan feladat, amelyik megfelel a választási szabályoknak, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 13., 15., 18. vagy 14., 15., 18.).

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nincs három olyan feladata, amely megfelel a választási szempontoknak, akkor azokat a feladatait kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a vizsgázó *mindegyik feladatba belekezd*, és nem jelzi egyértelműen választását, akkor a vizsgaleírásnak megfelelően a **13., 15., 20.** feladatok megoldását kell értékelni.

2. A feladatok értékelése

A feladatok **értékelésében** a következő szempontok a meghatározók:

- a) **feladatmegértés**,
- b) **követelményeknek** (kompetenciák, tartalmak) való megfelelés,
- c) **megszerkesztettség, nyelvhelyesség**.

A szöveges feladatok értékelése a **javítókulcs** felhasználásával történik, amely tartalmazza a konkrét értékelési szempontokat és a műveleteket, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat.

a) Útmutató a feladatmegértés pontozásához:

A feladatmegértés kapcsán a következő szempontokat kell figyelembe venni.

- A feladat (téma, korszak) azonosítása: a diák a megadott problémáról, témáról, korszakról ír-e?
- A tématarthatás, a lényeg kiemelése: lényegre törően, a feladatban felvetett problémára koncentrál-e?
- Tartalmi mélység, kifejtettség: megállapításai és következtetései mennyire összetettek, illetve relevánsak-e a probléma szempontjából?
- A műveleti sokszínűség és eredményesség: használja-e a megfelelő forrásokat, és tud-e lényeges megállapításokat, következtetéseket tenni?

A feladatok konkrét értékelésénél az első lépés annak eldöntése, hogy a **feladatmegértés**re adható 4 vagy 8 pontból elért-e a vizsgázó legalább 1 pontot. Ha nem, akkor a feladat összpontszáma csak 0 pont lehet.

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

4 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

3 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használta a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7-8 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket, megállapításokat fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

4-6 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2-3 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használja a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

b) A műveletek és a tartalmi elemek pontozása

A javítókulcsban az egyes kompetenciák (pl. idő- és térbeli tájékozódás, források használata) alkalmazásához kapcsolódó műveleteket „M”-mel, a hozzájuk rendelhető tartalmi elemeket pedig „T”-vel jelöltük.

Egy művelethez a problémamegoldó (rövid) feladatok esetében egy-két tartalom kapcsolódik, míg az elemző feladatokban – különösképpen az eseményeket alakító tényezők föltárásánál – több, kettő-három tartalmi elem is rendelődik. Ha a javítókulcsban egy művelethez csak egy tartalmi elem kapcsolódik, akkor a javításban a műveletek és a tartalmak pontszámának is meg kell egyeznie. Általános szabályként az egyes műveletek és az egyes tartalmak pontozásakor az alábbiakat kell érvényesíteni.

A „Műveletek” (M) pontozása

2 pont akkor adható, ha a hozzá tartozó, a vizsgázó által elért tartalmi pontszám magas (az elérhető maximális tartalmi pontszám több mint 50%-a).
1 pont akkor adható, ha a tartalmi pontszámokból a vizsgázó legalább 1 pontot elért, és a válasz nem tartalmaz durva hibát (téves adatot, megállapítást).
0 pont akkor adható, ha a vizsgázó a tartalmi elemekre nem szerzett pontot, és a válasza súlyos tévedést tartalmaz.

Szoros összefüggés van természetesen a két értékelési szempont között, hiszen a műveletek csak a konkrét tartalmakon keresztül értelmezhetők és értékelhetők.

A tartalmi elemeknél szereplő példák (Pl.) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. **A tartalmi válaszelemek általában két részből állnak:** idő- és térmeghatározás; általános és konkrét fogalomhasználat; felsorolás (rögzítés, bemutatás) és következtetés (megállapítás). Ez a pontozásnál azt jelenti, hogy ha csak az egyik elemet tartalmazza a válasz, akkor 1 pontot, ha mindkettőt, akkor 2 pontot lehet adni. Természetesen a tartalmi válaszelemeknél – különösképpen a felsorolásoknál és következtetésekénél – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz! A javítókulcsban néhány tartalmi elemnél a „vagy” szóval elválasztva több jó válaszlehetőség is szerepel, mindez nem zárja ki, hogy más jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

A „Tartalmi elemek” (T) pontozása

2 pont akkor adható, ha a válasz megfelelő mennyiségű helyes adatot tartalmaz, az elemzés jó színvonalon hivatkozik a forrásokra (szerzőre, szándékokra, körülményekre stb.), valamint többféle jellemző, tipikus okot, következményt fogalmaz meg, és/vagy említ az eseményekhez kapcsolódó történelmi személyiségeket.
1 pont akkor adható, ha kevés és nem lényeges, nem a legjellemzőbb adatot, következtetést, megállapítást tartalmaz az elemzés.
0 pont akkor adható, ha nincsenek adatok, összefüggések, vagy ha teljesen hibás megállapítások vannak a megoldásban.

c) A „Megszerkesztettség, nyelvhelyesség” pontozása

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

2 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, szerkesztett szöveg, melyben nincsenek durva helyesírási hibák.
1 pont akkor adható, ha több nyelvhelyességi és több durva helyesírási hiba van benne.
0 pont akkor adható, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7-8 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, koherens, szerkesztett szöveg, felépítése logikus, arányosan igazodik a tartalmi kifejtéshez, megállapításai árnyaltak, több szempontúak, és nem tartalmaz nyelvtani vagy helyesírási hibát.
4-6 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de aránytalanul szerkesztett, vagy néhány megállapítása leegyszerűsített, egysíkú, kisebb nyelvhelyességi hibákat tartalmaz.
2-3 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos (pl. a bevezetés, tárgyalás, befejezés közül valamelyik hiányzik). A szöveg megállapításai leegyszerűsítettek, egysíkúak, nyelvhelyességi hibákat tartalmaznak.
1 pont akkor adható, ha a válasz mondatokból áll, de a mondatok között alig van (tartalmi vagy nyelvi) összefüggés, és súlyos nyelvhelyességi és helyesírási hibákat tartalmaz.
0 pont akkor adható, ha a válasz vázaltszerű, csupán szavakból áll.

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat a lap üres helyein befejezhető, és ez a válaszelem is és értékelhető. Ez a rövid feladatoknál kb. 2-3 sort, hosszú feladatoknál kb. 4-5 sort jelent.

4. A szöveges feladatok értékelésének javasolt menete

1. Tanulmányozza át a feladatok javítókulcsait!
2. Tekintse át az értékelési szempontsor mintáját!
3. Ellenőrizze a vizsgázó feladatválasztásait!
4. Legalább kétszer olvassa el a tanuló dolgozatát!
5. A javítókulcs elemei szerint állapítsa meg az egyes szempontok szerint elért pontszámot!
6. Állapítsa meg az összpontszámot, és az osztószám **(2)** segítségével számítsa át vizsgaponttá!
7. A vizsgapontokat feladatonként nem kell kerekíteni!
8. Számítsa ki a három esszéfeladatban elért **összesített vizsgapontszámot!** (Ha az összesített vizsgapontszám 0,5-re végződik, nem kell kerekíteni.)

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Adja össze az I. és a II. összetevőben elért pontszámokat! (Ha a feladatlap összpontszáma 0,5-re végződik, akkor sem kell kerekíteni.)

Táblázatok a feladatok értékeléséhez, pontozásához

Rövid választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

Hosszú választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	21	

I. Rövid választ igénylő feladatok

1. A népvándorlás (Elemenként 1 pont; összesen 3 pont.)

a) 2. b) 2. c) 1.

2. Középkori gazdaság (Elemenként 0,5 pont; összesen 4 pont.)

- a) (közös) erdő
 b) (közös) legelő *vagy* rét *vagy* kaszáló
 c) (közös) tó *vagy* folyó *vagy* patak (Az a), b) és c) válaszok felcserélhetők.)
 d) majorság *vagy* allódium
 e) házhely *vagy* belső telek *vagy* kert
 f) (jobbágy)telek *vagy* külső telek *vagy* parcella *vagy* szántó (Az e) és f) válasz felcserélhető.)
 g) terményadó *vagy* pénzadó *vagy* kilenced *vagy* ajándék
 h) robot *vagy* munkajáradék *vagy* ajándék (A g) és h) válasz felcserélhető. Az ajándék csak az egyik sorban szerepelhet.)

3. Hunyadi Mátyás (Elemenként 0,5 pont; összesen 4 pont.)

- a) Hunyadi Mátyás
 b)

Mátyás uralkodása első időszakának jellemzői (1463/64 előtti korszak)	2, 4,
Mátyás uralkodásának jellemzői a Szent Koronával történt kormányzás után	1, 3, 5, 6

c) 3.

4. Angol alkotmányos monarchia (Elemenként 0,5 pont; összesen 4 pont.)

a)

	B
	C
	E
	D
	A
Parlament <i>vagy</i> országgyűlés	
kinevezi	

b) 2.

5. Mária Terézia (Összesen 4 pont.)

- a) Pl. keresztény nevelés *vagy* az életre, a leendő foglalkozásra nevelés (kétkezi munka) *vagy* alpműveltség a továbbtanuláshoz (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.) (Elemenként 0,5 pont.)
 b) 1. gimnázium 2. akadémia (Elemenként 0,5 pont.)
 c) Az oktatási rendszer szerkezetét *vagy* az egymásra épülő iskolatípusokat *vagy* a végzettséggel betölthető állásokat. (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.) (1 pont)
 d) felvilágosult abszolutizmus (1 pont)

6. Balkáni kérdés (Elemenként 1 pont; összesen 4 pont.)

a) A hanyatló Török Birodalom európai (vagy balkáni) területeiért folyt hatalmi küzdelem a nagyhatalmak (illetve a balkáni népek és nemzetállamok) között (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)

- b)
 1. Görögország

-
2. Bosznia(-Hercegovina)
  3. Szerbia

7. Reformkori magyar társadalom (Elemenként 1 pont; összesen 4 pont.)

- a) kunok *vagy* jászok *vagy* székelyek *vagy* hajdúk
- b) (szabad királyi városi) polgárság
- c) jobbágyság *vagy* parasztság
- d) telkes jobbágyok *vagy* birtokos jobbágyok

8. A nők helyzete (Elemenként 1 pont; összesen 4 pont.)

- a) hamis
- b) igaz
- c) hamis
- d) igaz

9. Magyarországi zsidóság (Elemenként 1 pont; összesen 4 pont.)

- a) (állampolgári) jogegyenlőség *vagy* törvény előtti egyenlőség
- b) igen
- c) igen
- d) 3.

10. Rendszerváltás (Elemenként 0,5 pont; összesen 4 pont.)

- a) 1, 3
- b) 6
- c) 5
- d) 8, 9
- e) 11, 12

11. A jelenkor környezeti problémái (Elemenként 1 pont; összesen 3 pont.)

- a) 1.
- b) 3.
- c) 2.

12. A jelenkori Magyarország (Elemenként 1 pont; összesen 3 pont.)

- a) városiasodás *vagy* urbanizáció (*Elfogadható még a migráció, városodás is.*)
- b) egyre több (kisebb lélekszámú) település kapott városi rangot (*Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.*)
- c) az össznépesség/összlétszám növekedésével (demográfiai növekedéssel) *vagy* az élveszületések számának növekedésével

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

13. Ókori keleti vallások (rövid)

Műveletek tartalmak		Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az ókori keleti vallások és a zsidó vallás közti különbségeket mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. politeizmus, monoteizmus).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Pl. megemlítheti, hogy ókori Keletnek a Közel- és a Távols-Kelet térségeit nevezzük, a Kr.e. III-I. évezredekben (a zsidóság Palesztina területén élt).	0–4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat (vallás, isten, világ, pap, mitológia, templom stb.) és a következő konkrét történelmi fogalmakat (politeizmus, monoteizmus, teremtés, választott nép, mindenható stb.).	0–4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy az ókori keleti vallások általában politeisták voltak, és megállapítja, hogy ez alól a zsidó vallás monoteizmusa jelentett kivételt <i>vagy</i> pl. rögzíti, hogy az istenek saját funkcióval, hatáskörrel bírtak, és megállapítja, hogy ezzel szemben a zsidó vallás Istene teremtő és mindenható <i>vagy</i> pl. rögzíti, hogy az ókori keleti vallások isteneit emberi és állati alakban ábrázolták, és megállapítja, hogy a zsidó vallás Istene ábrázolhatatlan.	0–4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja az ókori keleti vallások és a zsidó vallás között lévő különbségeket. T Pl. rögzíti, hogy a politeista vallások istenei egyes természeti jelenségekhez, emberi tevékenységekhez kötődtek vagy kultúránként különböztek, és megállapítja, hogy a zsidó vallás Istene a világ ura, aki a zsidókat választott népévé tette (és külön parancsolatokat rótt ki rájuk). T Pl. rögzíti, hogy az ókori keleti vallások az istenek jóindulatának megnyerésére, ill. akaratuk kifejezésére törekedtek, és megállapítja, hogy a zsidó vallás Istene (befolyásolhatatlanul) irányítja a történelem menetét <i>vagy</i> hogy a zsidó istentisztelet célja a hálaadás és a dicsőítés.	0–6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

14. Második ipari forradalom (rövid)

Műveletek tartalmak		Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az autógyártás szerepét mutatja be a második ipari forradalomban, és érinti az ezzel kapcsolatos újításokat. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. futószalag-rendszer, olajipar fellendülése).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Pl. megemlíti, hogy a második ipari forradalom a XIX. század utolsó harmadában bontakozott ki, és a fejlődés (egyik) centruma az USA lett.	0–4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat (ipari forradalom, gyár, tőke, közlekedés, autó stb.) és a következő konkrét történelmi fogalmakat (futószalag, automatizálás, olajfinomítás, monopólium stb.).	0–4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy (a Ford-gyárban) futószalagon gyártották az autókat, és megállapítja, hogy ez a korábbinál is tömegesebb termelést tett lehetővé vagy pl. rögzíti, hogy a gépjárműtermelés felfutásával a kocsik ára csökkent, és megállapítja, hogy az árcsökkenés tette tömegcikké az autót.	0–4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja az autógyártás szerepét a második ipari forradalomban. T Pl. rögzíti, hogy a fejlődés húzóágazatává a közlekedés új formái (robbanómotor) váltak, és megállapítja, hogy az egyes iparágak fejlődése kölcsönösen erősítette egymást (pl. olajbányászat, olajfinomítás, ill. autógyártás). T Pl. rögzíti, hogy a technikai fejlődés (futószalag) miatt a tőkeigény megnőtt, és megállapítja, hogy kialakultak a trösztök (pl. Ford), ill. más monopóliumformák.	0–6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

15. Újjáépítés a tatárjárás után (rövid)

Műveletek, tartalmak		Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a IV. Béla intézkedéseit mutatja be, és érinti a reformok mögött meghúzódó uralkodói szándékokat. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a birtokadományok várépítéshez kötése).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Pl. megállapítja a betelepülő etnikumok térbeli elhelyezkedését vagy utal a tatárjárás térbeli sajátosságaira, és megállapítja, hogy a IV. Béla uralkodása (1235–70) a tatárjárást (1241–42) közvetlenül megelőző és az azt követő időszakra tehető.	0–4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat (betelepítés, birtokadomány stb.) és a következő konkrét történelmi fogalmakat (tatárok, kunok, privilégium, kővárak stb.).	0–4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy IV. Béla ösztönözte a tatárok elleni hatékony védekezést szolgáló várak építését és megállapítja, hogy ezt szabta a birtokadományok feltételül <i>vagy</i> pl. rögzíti a bevándorló népcsoportok mozgásának irányait, és megállapítja, hogy az elnéptelenedett középső és keleti területekre nagyarányú vándorlás indult meg	0–4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja IV. Bélának a tartárjárás hatására megváltozott politikáját, és említi további intézkedéseit, illetve utal azok hatására T Pl. rögzíti, hogy IV. Béla lemondott a királyi birtokállomány helyreállításáról, sőt maga juttatott jelentős adományokat híveinek, és megállapítja, hogy a birtokadományozás katonai szolgálat fejében történt (vagy, hogy ez a folyamat hosszú távon a királyi hatalom csökkenéséhez vezetett) <i>vagy</i> pl. utal arra, hogy a király maga is számos erődítményt emeltetett (Buda, Visegrád stb.) és megállapítja, hogy ösztönző intézkedései következtében tömeges várépítés indult meg. T Pl. rögzíti, hogy a király támogatta a bevándorlást (kunok, jászok letelepítése, németek betelepítése, románok betelepülése), és megállapítja, hogy a tatárjárás miatt bekövetkező népességvesztést jórészt pótolta ez a folyamat <i>vagy</i> pl. rögzíti, hogy IV. Béla számos településnek adott városi rangot és kiváltságokat és megállapítja, hogy a városfejlesztést gazdasági és védelmi okok egyaránt motiválták.	0–6

Megszerkesztett ség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

16. A szatmári béke (hosszú)

Műveletek tartalmak		Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a szatmári békét ismerteti. A válasz lényegre törően mutatja be a békeszerződés pontjait. Az elemzés feltárja, hogy a békét kompromisszumként lehet értelmezni, és a történetírás különböző szempontok szerint minősítette ezt negatívnak vagy pozitívnak. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0–8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Pl. megállapítja, hogy a szatmári békekötésre 1711-ben, a Rákóczi-szabadságharcot (1703-1711) lezáróan került sor, a béke Magyarországra és Erdélyre vonatkozott vagy Magyarország a Habsburg Birodalom része.	0–4
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat (béke, szabadságharc, kompromisszum, rendek, király, amnesztia, függetlenség stb.) illetve a témához tartozó következő konkrét történelmi fogalmakat (rendi alkotmány, vallásszabadság, Erdély, Újszerzeményi Bizottság, országgyűlés, abszolutizmus, rendi kiváltságok stb.).	0–4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy a béke teljes körű amnesztiát adott, és megállapítja, hogy ez a katonai helyzethez képest rendkívül kedvező volt. T Pl. rögzíti, hogy Magyarország és Erdély egyesítésére nem került sor, és megállapítja, hogy az ország területi egysége nem állt helyre. T Pl. rögzíti, hogy a katonai erőviszonyok a trencsényi csata után a Habsburgoknak kedveztek, és megállapítja, hogy a kuruc vezetők egy részét ez megegyezésre sarkallta.	0–8
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó feltárja, hogy a szatmári béke mennyiben tekinthető kompromisszumnak. T Pl. feltárja a Rákóczi-szabadságharc kirobbanásának okait (a rendi kiváltságok – és a vallásszabadság – megsértése, illetve a túlzott adóztatás miatt indult), és megállapítja, hogy ezek helyreállításával, de a Habsburg-uralom fenntartásával	0–10

	<p>zárult, tehát kompromisszumnak tekinthető.</p> <p>T Pl. feltárja, hogy a magyar nemesség megtartotta kiváltságait, és megállapítja, hogy így az abszolutizmust Magyarországon nem állították helyre.</p> <p>T Pl. feltárja, hogy a nemzeti függetlenség kivívása nem sikerült, és megállapítja, hogy ez a nemzetközi erőviszonyok miatt lehetetlen is volt.</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését (pl. feltárja, hogy a kompromisszum megítélése koronként változott, és megállapítja, hogy ez összefügg az egyes korszakok történelemszemléletével, ideológiájával).</p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A tanuló fogalmazása mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A tanuló megállapításai árnyalt elemző-készségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0–8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

17. Nemzetiségek a dualizmus korában (rövid)

Műveletek, tartalmak		Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a magyarság számának és számarányának dualizmus-kori emelkedésének okait mutatja be, és érinti a nemzetiségi kérdést.</p> <p>A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a természetes szaporulat és az asszimiláció egyszerre érvényesült).</p>	0–4
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Pl. megállapítja, hogy Magyarország az 1867 és 1918 között fennálló Osztrák–Magyar Monarchia része.</p>	0–4
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat (asszimiláció, etnikum, kisebbség, nemzetiség stb.) és a következő konkrét történelmi fogalmakat (soknemzetiségű, kivándorlás, magyarosítás, magyarosodás stb.).</p>	0–4

Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy 1880 és 1910 között minden magyarországi nemzetiség száma növekedett, de csak a magyarok számaránya nőtt, a többieké csökkent, és megállapítja, hogy a magyarság 1910-re többségi helyzetbe került <i>vagy</i> pl. rögzíti, hogy az érvényesülés útja is spontán asszimilációhoz vezetett és megállapítja, hogy a társadalmi ranglétrán való emelkedés általában magyarosodással járt.	0–4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a nemzetiségi megoszlásban a dualizmus évtizedeiben a magyarság javára tapasztalható eltolódás folyamatát és annak okait. T Pl. rögzíti, hogy a magasabb természetes szaporodás és az asszimiláció növelték a magyarok arányát, és megállapítja, hogy mindezek következtében a vizsgált időszakban a magyar lakosság számának növekedési üteme meghaladta az országos átlagát; T Pl. utal arra, hogy a kivándorlás is nagyobb mértékben érintett egyes nemzetiségi csoportokat (pl. szlovákok) és megállapítja, hogy ez a folyamat is a magyarság számarányának növekedéséhez vezetett <i>vagy</i> pl. rögzíti, hogy az asszimiláció alapján véve spontán folyamat volt, amelyet a magyar politikai elit igyekezett azért elősegíteni (pl. oktatáspolitikával), és megállapítja, hogy a magyarság számarányának növekedésében a tevőleges magyarosításnak vagy a kényszernek csekély szerepe lehetett <i>vagy</i> pl. rögzíti, hogy a különböző társadalmi csoportokban különböző mértékű volt a magyarosodás és megállapítja, hogy a polgárosult, iskolázottabb, értelmiségi rétegekben volt gyorsabb az asszimiláció.	0–6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

18. Magyar polgári átalakulás (hosszú)

Műveletek, tartalmak		Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a reformkor fő törekvéseinek az 1848. évi ún. áprilisi törvényekben való megvalósulását elemzi.</p> <p>A válasz lényegre törően mutatja be a reformkori Magyarországon megfogalmazódott legfontosabb célokat és bemutatja azok megvalósulási formáit.</p> <p>Az elemzés feltárja, hogy egyszerre történt meg a társadalmi átalakulás és a nemzeti önrendelkezés intézményeinek kialakítása.</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0–8
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Pl. megállapítja, hogy a reformkor alatt az 1848-at megelőző kb. két évtizedet értjük <i>vagy</i>, hogy az uralkodó a törvényeket április 11-én szentesítette, és megemlíti, hogy Magyarországon a forradalmi átalakulásra és az áprilisi törvények megszületésére az 1848. évi európai eseményekkel összefüggésben került sor <i>vagy</i> rögzíti, hogy Magyarország a Habsburg Birodalom része <i>vagy</i> utal az események helyszínére (Bécs, Pest, Pozsony).</p>	0–4
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Használja a következő általános fogalmakat (robot, úrbér, országgyűlés, népképviselő, reformkor stb.). illetve a témához tartozó következő konkrét történelmi fogalmakat (közös teherviselés, jobbágyszabadítás, felelős kormányzat stb.).</p>	0–4
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy az áprilisi törvények a választójogot vagyoni cenzushoz kötötték, de az értelmiségnek és az egykor választójoggal rendelkező nemeseknek, illetve polgároknak ettől függetlenül biztosították a választójogot és megállapítja, hogy a törvények alapján megalakulhatott a népképviselőn alapuló országgyűlés;</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy a reformkor egyik fő törekvése a jobbágyi helyzet felszámolása volt, és megállapítja, hogy az áprilisi törvények megszüntették az úrbéri terheket (pénzjáradék, terményjáradék, robot), eltörölték az egyházi tizedet, a parasztság az úrbéres föld szabad tulajdonosa lett;</p> <p>T Pl. felismeri, hogy megvalósult az ellenzék egyik fontos követelése, a közteherviselés is, és megállapítja, hogy a költségvetés elfogadása, illetve a számadás elkészítése az országgyűlés feladata lett.</p>	0–8

Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó feltárja a társadalmi átalakulást és politikai jogokat biztosító törvények tartalmát, s ezzel igazolja, hogy megteremtődtek a polgári állam alapjai.</p> <p>T Pl. említi, hogy az uralkodó szentesítette az ún. áprilisi törvényeket, és megállapítja, hogy így törvényes keretek között született meg a polgári és alkotmányos Magyarország;</p> <p>T Pl. bemutatja a felelős magyar miniszteriális kormányzat megteremtését, és megállapítja, hogy ezzel megszűntek a kormányzások (Helytartótanács, Kancellária, Kamara) <i>vagy</i> hogy ez alkotmányos felelősség elvén működött.</p> <p>T Pl.: felismeri, hogy a reformkor fontos törekvése volt az érdekegyesítés és megállapítja, hogy az áprilisi törvények felszámolták a rendi kiváltságokat, megtörtént a jobbágyfelszabadítás, megszűnt a jobbágyi alávetettség <i>vagy</i> megteremtődtek a polgári jogegyenlőség alapjai;</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését. (pl. utal a cenzúra eltörlésére, és megállapítja, hogy ezzel megteremtették a sajtószabadságot; <i>vagy</i> pl. említi, hogy kimondták Erdéllyel az uniót, és megállapítja, hogy nem történt intézkedés a külön nemzetiségi-nyelvi jogok biztosítására).</p>	0–10
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A tanuló fogalmazása mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A tanuló megállapításai árnyalt elemző-készségről tanúskodnak.</p> <p>A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.</p>	0–8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

19. A magyar társadalom a két világháború között (rövid)

Műveletek tartalmak		Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a magyar társadalom változásait mutatja be a két világháború között, és érinti a változások korlátait.</p> <p>A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. agrárnépesség túlsúlya, de lassú modernizáció).</p>	0–4
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Pl. megemlíti, hogy a vizsgált korszak az 1920-30-as évek (a Horthy-korszak), a trianoni Magyarországon.</p>	0–4

Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat (társadalom, parasztság, munkásság, középosztály, modernizáció stb.) és a következő konkrét történelmi fogalmakat (földreform, birtokszerkezet, urbanizáció stb.).	0–4
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy a korszak egészére jellemző az agrárnépesség túlsúlya, de megállapítja, hogy az iparban és a szolgáltatásokban dolgozók száma nő <i>vagy</i> rögzíti, hogy növekedett a törpebirtokok száma, és megállapítja, hogy a birtokaprózódás folytatódott <i>vagy</i> rögzíti, hogy a nagybirtok túlsúlya fennmaradt, és megállapítja, hogy nagyszabású földreformra nem került sor.	0–4
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a magyar társadalom korabeli változásait. T Pl. rögzíti, hogy a korszak magyar társadalmában fennmaradt a hagyományos rétegek túlsúlya, és megállapítja, hogy az ipari-kereskedő népesség aránya folyamatosan növekedett <i>vagy</i> megállapítja, hogy a társadalmi szerkezet kettőssége megmaradt. T Pl. rögzíti, hogy a társadalmi mobilitás (a felemelkedés esélye) csekély maradt, és megállapítja, hogy ezt a földreform céltevesztése <i>vagy</i> a középosztály alapvetően zárt jellege is bizonyítja.	0–6
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

20. Mai magyar választási rendszer (hosszú)

Műveletek, tartalmak		Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a mai magyar választási rendszert ismerteti.</p> <p>A válasz lényegre törően mutatja be a parlamentáris, demokratikus választási rendszer jellemzőit.</p> <p>Az elemzés feltárja a vegyes választási rendszer sajátosságait.</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0–8
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Pl. megállapítja, hogy hazánkban az 1989 óta érvényes választási rendszer alapján 1990 óta négyévenként tartanak választásokat <i>vagy</i> utal arra, hogy az ország területe 176 egyéni választókerületre van felosztva.</p>	0–4
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Használja a következő általános fogalmakat (választások, parlamentáris demokrácia, mandátum stb.) illetve a témához tartozó következő konkrét történelmi fogalmakat (területi lista, országos lista, egyéni választókerület, vegyes választási rendszer stb.).</p>	0–4
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy a magyar Alkotmány szerint a népszuverenitás közvetett (választott képviselők útján) és közvetlen módon is megnyilvánulhat és megállapítja, hogy a legfelsőbb államhatalmi szerv a törvényhozói hatalmat gyakorló (négyévente) választott Országgyűlés.</p> <p>T Pl. felismeri, hogy a pártoknál eltér a listán szerzett szavazatok aránya az Országgyűlésben szerzett mandátumok arányától és megállapítja, hogy 1990-ben a legtöbb szavazatot szerzett párt (MDF) a választási rendszer következtében (relatív) többséghez jutott a Parlamentben;</p> <p>T Pl. felismeri, hogyan lehet egyéni választókerületi mandátumhoz jutni, és megállapítja, hogy 50%-nál nagyobb voksolási arány esetén a jelölt már az első fordulóban mandátumot szerezhet (ha a szavazatok több mint 50%-át megszerzi), egyéb esetekben második fordulót tartanak, ahol már az egyszerű többség is elegendő a győzelemhez.</p>	0–8

Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó feltárja, a mai magyarországi választási rendszer alapvető sajátosságait.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy az Országgyűlésben megszerezhető 386 mandátumból 176 sorsa dől el egyéni választókerületekben, a többi a (területi és országos) listákról kerül ki és megállapítja, hogy Magyarországon az egyéni és listás választások sajátosságait ötvöző (vegyes) választási rendszer van érvényben;</p> <p>T Pl. utal arra, hogy azok a pártok, amelyek az összes szavazatok öt (1990-ben még csak négy) százalékát nem érik el, sem területi, sem országos listás mandátumot nem szerezhetnek és megállapítja, hogy ez a rendszer a nagy pártoknak előnyös <i>vagy</i> ez a rendszer segíti a stabil kormányzati többség kialakítását <i>vagy</i> a kis pártok öt (illetve négy) százaléknál alacsonyabb támogatottságnál csak egyéni képviselői helyben reménykedhetnek;</p> <p>T Pl.: ismeri a demokratikus választójog jellemzőit (általános és egyenlő választójog, közvetlen és titkos szavazás) és megállapítja, hogy Magyarországon érvényesül a demokratikus választójog minden kritériuma</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését (pl. ismerteti az országos és területi listák rendszerét; <i>vagy</i> utal a rendszerváltozás után választásokon (2006 kivételével) bekövetkező kormányváltásokra (váltógazdaság) <i>vagy</i> ismerteti a jelöltállítás kritériumait <i>vagy</i> elemzi a vegyes (arányos és többségi) választási rendszer előnyeit és hátrányait stb.).</p>	0–10
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A tanuló fogalmazása mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A tanuló megállapításai árnyalt elemző-készségről tanúskodnak.</p> <p>A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.</p>	0–8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21